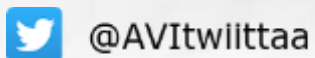

Aluehallintoviraston suorittamat tarkastukset tiloilla ja tukivalvonta

25.1.2023 Lounais-Suomen aluehallintoviraston
läänneläinlääkäri Noora Kalalahti

Avin tekemät tarkastukset tuotantoeläintiloilla

- Ehdollisuuden valvonta (aiemmin täydentävien ehtojen -) tarkastukset, noin 30 tilaa/vuosi (kaikki eläinlajit)
- Otantaeläinsuojelutarkastukset, eläinsuojelulain 48 §:n mukaan, noin 30 tilaa/vuosi (kaikki eläinlajit). Vuonna 2023 painotus broileritilojen tarkastuksissa
- Eläinsuojelulain 26 c §:n mukaiset tarkastukset broileritiloille kasvatustiheyden nostamisen yhteydessä
- Lääkekirjanpidon tarkastukset
- Eläinsuojelulain 39 §:n mukaiset epäilyyn perustuvat tarkastukset

Avin suorittama otantavalvonta

- Eläinten hyvinvoinnin otantavalvonta

- Vuosittain noin 30 tilaa LSAVIN alueella (kaikki eläinlajit)
 - Läänineläinlääkärin suorittama eläinsuojeluvalvontakäynti
- Käynnin yhteydessä tehdään yleensä myös tilan lääkkeiden käytön tarkastus

- Ehdollisuuden valvonta

- Satunnais- tai riskiperäinen otanta → noin 30 tilaa LSAVI:n alueella vuosittain (kaikki eläinlajit)
- Vähintään 1 % tiettyjä EU-tukia hakeneista tiloista, koronapandemian aikana on ollut noin 0,5 %
- Naudat, siat, lampaat, vuohet, > 350 kanan munintakanalat, broilerit ja kalkkunat

- Muun valvonnan yhteydessä havaittu puute ehdollisuuden vaatimuksissa → AVI laajentaa ehdollisuuden valvonnaksi (hallinnollinen valvonta, oma otanta)

Ehdollisuuden valvonta - säädösperusta

- Ehdollisuuden vaatimusryhmät ovat joukko vaatimuksia, joiden noudattaminen on useimpien viljelijätukien maksamisen ehtona
 - Vaatimukset ovat jo voimassa olevaa lainsäädäntöä
- Säädösperusta
 - Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 2021/2115 (CAP-suunnitelma-asetus), (EU) N:o 2021/2116 (horisontaaliasetus), (EU) N:o 2022/1172 (laadun arviointiasetus).
 - Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annettu laki (1334/2022)
 - Valtioneuvoston asetus Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista 1384/2022
 - Osa valtioneuvoston asetuksista on hyväksytty vuoden vaihteessa. Ajantasainen kansallinen lainsäädäntö löytyy Finlexistä (finlex.fi)

“

Aluehallintovirasto

Ehdollisuuden valvonta

- Valvonta **maataloustoimintaan** liittyvää
- Jos tilalla eläimiä ei kasvateta tai pidetä maataloustarkoituksiin, **ei** ehdollisuuden valvontaa kohdisteta näihin
- Kaikki maataloustarkoituksessa pidettävät ja kasvatetut tuotantoeläimet valvotaan, vaikka eläimistä ei olisi haettu maataloustukia
- **Jos** tilalla on maatiaiskanoja tai –kukkoja **ja** tila on solminut **alkuperäisrotujen kasvattajasopimuksen**
→ **kaikki valvotaan vaikka 1 kpl**

Muu valvonta tiloilla, joka voi johtaa ehdollisuuden valvontaan

Elintarvikkeet (tuotantotilojen hygienia, tuotantoeläimiltä kielletyt aineet ja eläinlääkejäämät)

- Tuotantotilojen hygieniatarkastukset (kanalat; tulee laajenemaan myös lihantuotantotiloihin KELL)
- Salmonellavalvonta (siipikarja, jalostussikalat KELL)
- Vierasainevalvonta (tiloilla, teurastamolla KELL)

Eläintaudit (TSE-taudit, tuonti/vientivaatimukset)

- Lampaiden ja vuohien TSE-tarkastus (KELL)
- Tuonti/ vientitarkastukset (KELL / LELL)

Eläinten hyvinvointi

- Epäilyyn perustuvat tarkastukset (KELL / LELL)
- Otantaan perustuvat tarkastukset (LELL)
- **Teurastamoilmoitus tarkastuseläinlääkäreiltä eläinsuojelulain 41 §:n mukaan (jalkapohjapisteet ja kuolleisuus broilereilla)**

Ehdollisuuden valvonta

- Aluehallintoviraston valvontaan kuuluvat
 - Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotanto ja turvallisuus
 - Tuotantotilojen hygieniä
 - Maidon- ja munantuotannon hygieniavaatimukset
 - Lääkityskirjanpitoa koskevat vaatimukset
 - Eläinlääkejäämät
 - Tuotantoeläimiltä kielletyt aineet
 - Kasvinsuojeluaine- ja eläinlääkejäämät
 - Eläintaudit
 - Tuonti/vienti
 - Eläinten hyvinvointi – laajin yksittäinen osa-alue

Sekä riskiotantaan että satunnaisotantaan valituilla tiloilla tehdään tilan eläimille kaikki asiaan kuuluvat tarkastukset alla olevan taulukon mukaan.

tilan eläimet: :	Nautatilat naudat			Sikatilat siat	Siipikarja- tilat broilerit, kalkkunat	Siipi- karja- tilat munivat kanat	Lammas- tilat lampaat	Vuohi- tilat vuohet	Muut tuo- tanto- eläimet
	Maidon tuotanto	Lihan- tuotanto	Vasikat						
Tuotantoeläimiltä kielletyt aineet	X	X	X	X	X				
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Eläintaudit (TSE- vaatimukset)									
Eläinten hyvinvointi	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Rehut	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Kiellettyjä aineita, eläinlääkejäämiä ja lääkekirjanpitoa koskevat vaatimukset

1) Kielletyt aineet

- Eläinten kasvua ja tuotantoa edistävät lääkeaineet (esim. stilbeenit, tyreostaatit, estradiolit, kokkidiostaatit tietyillä eläimillä)
- Tuotantoeläimille kielletyt antibiootit (esim. kloramfenikoli)
- Osalla TE-otantatiloista otetaan näytteitä (veri-, virtsa-, uloste-, vesi- tai rehunäytteitä), joiden tarkoituksena on selvittää, onko tila käyttänyt kiellettyjä hormoneja tai antibiootteja.

2) Eläinlääkejäämät

- Laajennuksen kautta, kun jäämä on löytynyt muun valvonnan yhteydessä (esim. Ruokaviraston vierasainevalvontaohjelman mukainen näyte, meijeri- tai teurastamoilmoitus)

3) Lääkekirjanpitoa koskevat vaatimukset

- Kirjanpito kaikesta lääkityksestä, myös ennaltaehkäisevästä (loislääkkeet, rokotukset)

- 1) Eläimen tai eläinryhmän tunnistetiedot
- 2) Lääkityksen antopäivämäärä
- 3) Lääkityksen aloittaja (eläinlääkäri, eläinten omistaja, hoitajan jne.)
- 4) Lääkkeen/lääkerekhun käyttöaihe
- 5) Lääkkeen/lääkerekhun nimi
- 6) Lääkkeen määrä
- 7) Varo aika
- 8) Lääkkeen myyjä(/määrääjä)

!!! Lääkekirjanpidon säilytysaika on viisi (5) vuotta!!!

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia (kaikki tilat)

4) Elintarvikkeiden jäljitettävyys

- AVI valvoo vain siipikarjan osalta

5) Jätteiden ja vaarallisten aineiden varastointi

- elintarvikkeiden saastumisen näkökulmasta (mm. raatojen ja jätteiden käsittely)

6) Elintarvikkeista ihmisiin siirtyvien tartuntatautien kulkeutuminen ja leviäminen estetään (esim. EHEC, salmonella)

7) Elintarvikkeiden tuotantoon liittyvistä ihmisten terveyden kannalta merkityksellisten tutkimusten tuloksista pidetään kirjaa

- salmonellavalvontaohjelma, broilereiden kampylobakteerivalvonta
- eläinten teurastiedot, muut alkutuotantopaikalla elintarvikelainsäädännön nojalla tehdyt tarkastukset
- valvonnassa katsotaan viimeisen vuoden tietoja, kirjanpidon säilytys yleensä yksi vuosi (kuluva vuosi +

1v)

Lääkityskirjanpito ja lääkkeiden luovutus varalle

- ❑ Sähköinen lääkekirjanpito (esim. Sikava) ja lääkitysten kirjaamisen sähköiseen järjestelmään hyväksyttävä kirjausviive Ruokaviraston ohjeistuksen mukaan on yksi viikko!
- ❑ Kansalliseen th-ohjelmaan kuuluvalla Sikava-tilalle voidaan lääkkeitä luovuttaa myös tulevien tarpeiden varalle.
- Th-sopimukseen kirjataan lainsäädännön määräämä käyntitiheys ja käynnit tulee olla ajan tasalla.
- Jos käyntejä ei ole tehty vaaditulla tiheydellä, eläinlääkäri ei saa luovuttaa lääkkeitä varalle.
- Sopimus varalle luovutuksesta ei anna eläinlääkärille mahdollisuutta luovuttaa mitä tahansa lääkkeitä.
- Varalle luovutettuja lääkkeitä saa käyttää vain sellaisiin oireisiin, jotka on kuvattu lääkityssuunnitelmassa.
- Muista kirjata kaikki eläinten lääkitykset Sikavaan. Sähköinen lääkekirjanpito on yksi varalle luovuttamisen edellytyksistä.

Miksi alkutuotannon hygienia ja tartuntatautien hallinta on tärkeää?

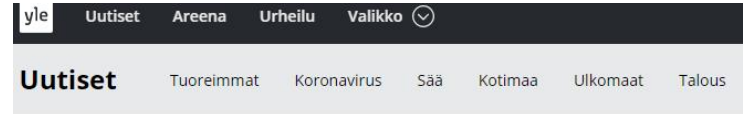
K-ryhmä vetää jälleen kananmunia myynnistä salmonellariskin vuoksi – takaisin veto koskee myös Jyväskylän Keljon marketissa myynnissä olleita munia

Kuvituskuva. Kuva: Petra Ristola / Yle

STT

18.1. 11:26

Tartuntataudit

Vasikoiden levittämä raju ripulitauti yleistyy Suomessa – tauti tarttuu helposti myös ihmisiin

Taudin oireet voivat kestää viikkoja ja vaatia sairaalahoitoa.

Alkueläimen aiheuttamaa ripulitautia esiintyy yleisimmin 1–3 viikon ikäisillä vasikoilla, joista tauti voi levitä myös ihmisiin. Kuvituskuva. Kuva: Timo Sihvonen / Yle

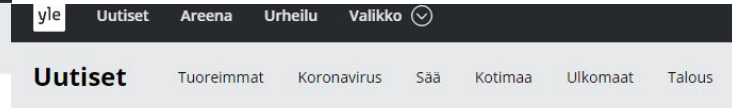
HELMI NYKÄNEN

18.2.2020

Alkueläimen aiheuttama vakava ripulitauti on yleistynyt voimakkaasti Suomessa vasikoilla ja ihmisillä. Vasikoiden kryptosporidioosi on ollut aiemmin Suomessa harvinainen, mutta viime vuosina tapaukset ovat moninkertaistuneet.

Samaan aikaan myös ihmisten kryptosporidioosi-tapaukset ovat lisääntyneet voimakkaasti. Tauti voi tarttua vasikasta ihmiseen, ihmisestä vasikkaan ja

Vesihuolto

Kampylobakteeria tavattu juomavedestä osassa Haapajärveä – kolme vedenjakelupistettä käyttöön

Juomavedestä löydetty kampylobakteeri aiheuttaa edelleen vedenjakeluun keskeytystä osassa Haapajärveä.

PEKKA LOUKKOLA

23.12.2020 • Päivitetty 23.12.2020 15:43

Väliaikaiset vedenjakelupisteet on avattu Oksavan koulun lisäksi myös Parkkilar

Eläintaudit

Lidl vetää taas naudan jauhelihaa myynnistä salmonellaepäilyn takia

2019 Lidl

Salon lintuinfluenssatartunnat ovat rauhoittuneet – metsästyskielto alueella pysyy edelleen voimassa

4.11. Lintuinfluenssa

Siipikarjaliitto pitää lintuinfluenssauhkaa vakavana – Sastamalasta löytyi sairastunut laulujoutsen

2017 Lintuinfluenssa

Paraisilla löytynyt harmaahaikarasta lintuinfluenssaa – Salossa tauti on tappanut fasaaneja

4.10. Lintuinfluenssa

Koronapandemia vähensi hengitystie- ja suolistoinfektioita – sen sijaan listerian määrä kaksinkertaistui viime vuonna Suomessa

9.6. Hengitystieinfektiot

Tutkimus: Kissankakan levittämä yleinen loinen ei olekaan aivan niin nerokas strategi kuin on luultu

2020 Loistaudit

Salmonellaa kitketään parhaillaan myös keskipohjalaisilta tiloilta – Kannuksessa todettu tänä vuonna jo kolme tapausta

2019 Salmonella

Alankomaissa siipikarjan joukkoteurastuksia lintuinfluenssan takia

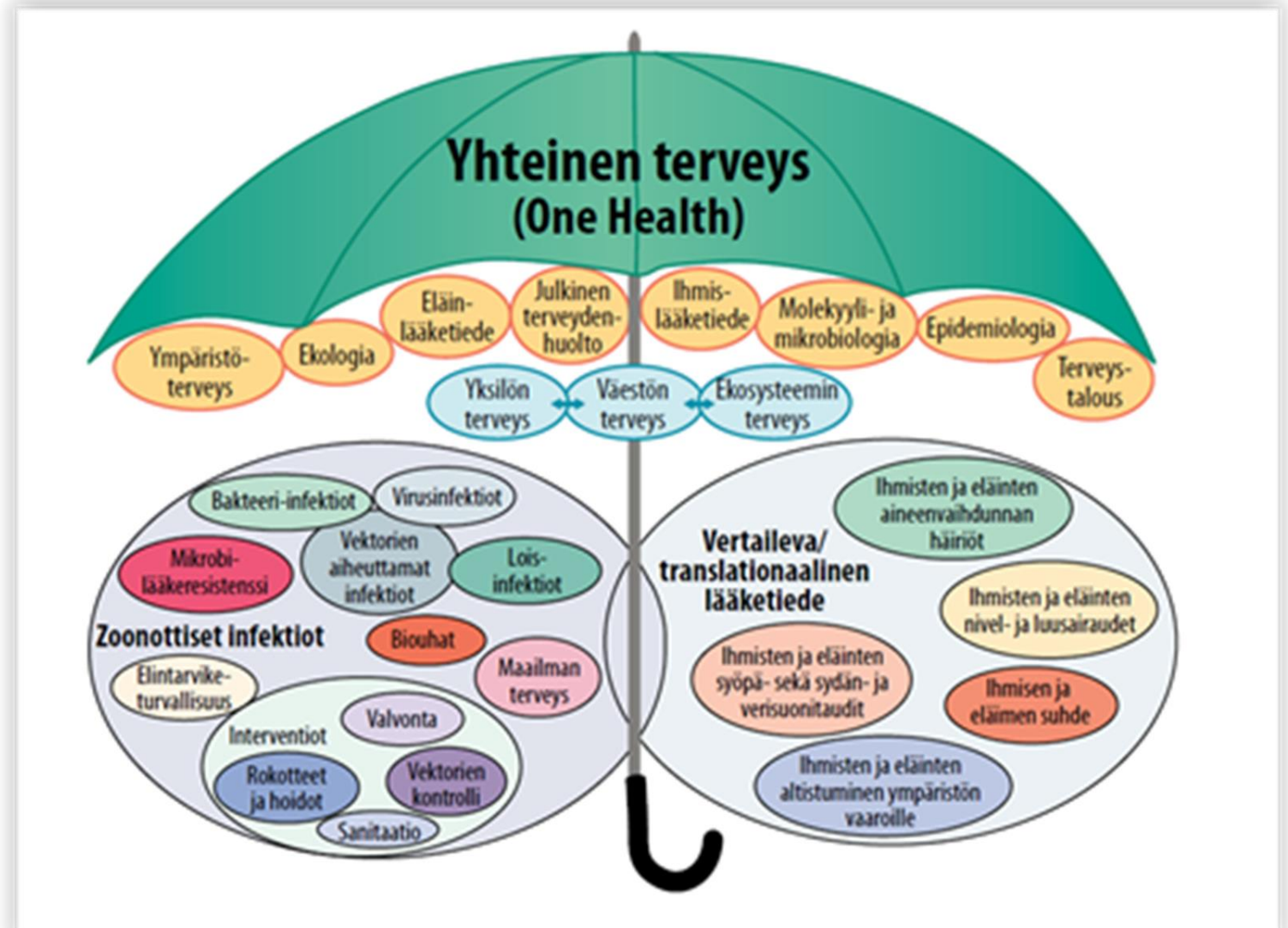

Naakkojen levittämä salmonella huolestuttaa Etelä-Pohjanmaalla – metsästäjiä haastetaan nyt maataloille naakkajahtiin

2019 Salmonella

Miksi alkutuotannon hygienia ja tartuntatautien hallinta on tärkeää?

Varmistetaan elintarvikkeiden turvallisuus kuluttajille

Eläinten hyvinvointisäädösten noudattaminen

- 1) Pitopaikan yleiset vaatimukset** (rakenteet, tuotantotilan hygienia, haittaeläimet)
- 2) Tilavaatimukset**
- 3) Eläinsuojan olosuhteet** (valaistus, ilmastointi, lämpötila)
- 4) Hyvinvoinnista huolehtiminen** (sairaiden hoito / lopetus, eläinten puhtaus)
- 5) Ruokinta ja juotto**

→ Vaatimukset tulevat:

- Eläinsuojelulaista (247/1996)
- Eläinsuojeluasetuksesta (396/1996)
- Valtioneuvoston asetuksesta sikojen suojelusta (629/2012)
 - > Lainsäädäntö on uudistumassa

Eläinten hyvinvointisäädösten noudattaminen

Havaittuja puutteita sikavalvonnassa viimeisten vuosien aikana

- Likaisuus
- Virikkeiden puute

Vna 629/2012 13 §: *Sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävä määrä sellaista materiaalia, joka ei vaaranna eläinten terveyttä ja jonka avulla siat voivat toteuttaa lajinomaisia käyttäytymistarpeitaan kuten tonkimista ja tutkimista.*

Ruokaviraston linjaus virikkeistä:

Mikäli tongittavan virikemateriaalin tarjoaminen jatkuvasti ei ole mahdollista (esim. Lannan poistojärjestelmän tukkeutumisen vuoksi), on Ruokavirasto tulkinnut lainsäädännön vaatimusta seuraavalla lieventävällä tavalla: Kaikilla sioilla tulee olla **jatkuvasti** leluja ja **lisäksi** sioille tulee tarjota **vähintään kaksi kertaa päivässä** olkea, heinää, sanomalehteä, purua yms., mikä tyydyttää sian tonkimis- ja pureskelutarvetta.

- 1.1.2023 alkaen sikatuottajille tullaan maksamaan hyvinvointikorvausta lihantarkastuksessa todettujen lihasikojen ehjien häntien määrän perusteella.

Jos ehdollisuuden vaatimusten noudattamisessa todetaan puutteita

- Mikäli havaitaan laiminlyöntejä

- LEL antaa kuulemisen jälkeen ehdotuksen mahdollisesta tukiseuraamuksesta ELY-keskuksen ehdollisuuden koordinaattorille

- Koordinaattori kokoaa kaikki tilalle ko. vuonna tehdyt tarkastukset yhteen ja vahvistaa lopulliset seuraamusprosentit

- kunnan maatalousviranomaisen tekee lopullisen valituskelpoisen päätöksen

Laiminlyönnin seuraamus

- Laiminlyönnin osalta arvioidaan laajuutta, jatkuvuutta ja vakavuutta. Valmista ohjetta ei ole vielä julkaistu (01/2023)
 - Vähäinen, tahaton, vakava vai tahallinen laiminlyönti? Laiminlyönnin seuraamusehdotus 1-5%, voi olla jopa 10% (aiemmin seuraamusehdotus oli yleensä 1-5 %).
 - Tahallisuudesta suurempi taloudellinen seuraamus, 15-100%. Mikäli sama laiminlyönti toistuu, se arvioidaan tahalliseksi seuraavana vuonna.
 - Arvioidaan myös jatkuvuus
 - Tuottajaa kuullaan kirjallisesti Aluehallintoviraston seuraamusehdotuksesta > tuottajalla on mahdollisuus vaikuttaa lopulliseen ehdotukseen antamalla vastine
 - Ylivoimaisesta esteestä (esim. vakava sairastuminen) tulee ilmoittaa maaseutuviranomaiselle 15 työpäivän aikana
- Laiminlyönnistä ei sanktioida, jos tilanne johtuu ylivoimaisesta esteestä.

Kiitos!

